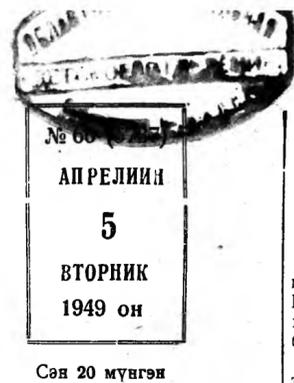

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-тэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Обкомно. Советэй ба ВКП(б)-тэй Улан-Удын Горкомой орган

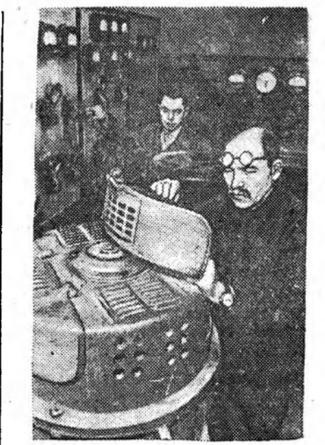

Сая 20 мүнгөн

Газар таряалангы болбосоронгы евоор эрхилхэ бригаданууд

Манай шайнар бригаданууд оролсож байһан тухай мэдээсэлүүд хаа-хаанаа абтана. Түнхэний аймаг «Улаан Тооро» колхозой гэгшүүн Лопсон Хореновой хүтэлбэрилдэг таряан ажалай бригада энэ мурьсөөндэ оролсобо. Түнхэний тэрэ бригадын гэгшүүд полевой бүхы хүдэлмэринүүдэ эрхим шанартайгаар үнгэржэ, түрүү агротехникын заабарине наринаар сахижа, гектар бүрinhөө дунда эзгээр 13 центнер, тийхэдэ 40 гектарай га бүрinhөө 29 центнер ургаса туйлаха гэһэн уялга абаба.

Иннокентий Каленых гэгшын үүсхэл үндэр баян ургаса хуряаха, ябадалда тон ехэ удхашанартай байна. Тинхэмэл хадан нүхэр Каленых гэгшын үүсхэлые БМАССР-эй хүдөө ажыхын Министрство халуунаар дэмжэжэ һайшаагаа. Республикын хүдөө ажыхын Министр нүхэр Дубровский болбол тусгаар приказ гаргажа, Иннокентий Каленых гэгшын бэшгэе МТС-түдэй бүхы тракторна болон колхозуудай таряан ажалай бригадануудта үүсхэн хэлсэлгые эмхидхэжэ, тэдэнэрэй нимэ мурьсөө эмхидхэжэ ба үндэр ургаса хуряаха гэһэн уялгануудаа дүргэжэ ябадалдан болдог туйлаамжа тзүүлхэнь аймгүсэджомуудай хүдөө ажыхын талгауудые, МТС-түдэй директорнуудые уялгалхан байха юм.

Московский «Гавселем» гэжэ электромеханическа завод хүдөө интагуудые электростанцияда 50 киловатт дүрөөг генераторнуудые бүтээн гаргала. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажалгаша мастер гүсэр М. Сударский болон болон генераторнуудые шалган үзөөжэ байна. ТАСС-ой фотохроника.

СОВЕТСКЭ ОРОН ДОТОР

Сталинодо (Донбасс) «Москвич» гэжэ малолитражна автомобильнууд худалдагдажа эхилбэ. Түрүүшн 28 автомобильнууд худалдагдаа.

Важоска райондо Вала гэжэ мурэн дээрэ Удмурти дотор эгээн ехэ гидростанци баригдажа байна. Энэ гидростанци 78 МТС ба колхозуудые электрэнергээр хангаха юм.

Байгша он соо Кубанда салуудай ба виноградинуудай талмай 2100, ягондигуудай талмай 425 гектараар үргэдхэгдэхэн.

Үнгэрэгшэ һара соо Белоруссин баруун областында 100 колхозууд шэнээр эмхидхэгдэбэ. Тэдэнэй 35-нь комсомолой XI съездын нэрэ зүүһэн байха юм.

Украинын гражданска агаарай флотой тусхай хэрэглэмжын авиаци хадаа намарай таряанда минеральна үтэгжүүлэ саасаа хүдэлмэринэ байгша он соо улам үргэсөөр ябуулхан. Гражданска флотой самоледууд 70 мянган гектар намарай шэһинисн тарялтада нэмэлтэ үтэгжүүлэ үгэхэ юм.

Бурят-Монголой Агын национальна округой убагыт талануудкай 9 ехэ бэлшээринуудтэ артезианска худагууд ашаглалтада оруулагдаба. Гадна, 6 убан сөөрэмүүд баригдажа, малай зунай адуулангада гараха багаар тэдэ ашаглалтада оруулагдаха юм.

Партийна активай агротехническа хуралсал

Нижнегорск (Крымскэ область), мартын 31. (ТАСС). ВКП(б)-тэй Нижнегорско райком партийна активай агротехническа хуралсал эмхидхэбэ. Партийна хүдэлмэрилэгшэдтэ мичуринска хургаал тухай, район дотор цитрусозь ургамагнууд, эвкалиптанууд ба бусад культурануудые тарилга тухай лекцинууд уншагдана.

П. Ангелинагай бригада эртын залаата культурануудай тарилгы дүүргэбэ

Старо-Бешеве (Сталинска область), мартын 31. (ТАСС). Область дотороо газар таряалангай үндэр культурын түлөө механизаторнуудай хүдэлмэний үүсхэлшэ, Социалистическэ Ажалай Герой П. Н. Ангелинагай тракторна бригада 211 гектар талмай дээрэ эртын залаата культурануудай тарилгы 6 үдэрэй орондо 2,5 үдэр соо хэжэ дүүргэбэ. Тарилтань намарай пар дээрэ сортовой үрбөөр хэгдэһэн байха юм. Парта үтэгжүүлэ ба нэгэ үдэрэй турша соо шинг нойто баригдаһан байна. Мүнөө бригадын трактористнууд оройн культурануудые тариха газарта намарай парай культурици хэжэ ба модо хуулгаха хүдэлмэридэ бэлдэхэжэ байна.

ВЛКСМ-эй XI СЪЕЗД

Апрелин 1-эй үглөөнэй заседани

Апрелин 1-дэ, Бүхэсөюзна Ленинскэ Коммунистическэ Залуушуулай Союзай. XI съезд дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гэй тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэн үргэлжэлбэ.

Үглөөнэй заседани дээрэ эгээн түрүүн Арменийн ЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр А. Е. Айрапетян үгэ хэлэжэ, дайнай үгүүлэрхи байгуулалтада залуушуудай эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байһан тухай хөөрөбэ. Республикын залуушуул предприятинууд ба шэнэ барилганууд дээрэ ажаллажа, эрдэм науке шудалан, хургуулида хуража, спортнуудые эрхилжэ байна. Залуу хүдэлмэриндэй 20 гаран процентнь энэ жэлүйнхэ нормые дүүргэд, мүнөө үедэ эрхэ жэлэй түсбэе дүүргэжэ эхилэнхэй.

Комсомолой Горьковско Обкомой секретарь нүхэр М. Н. Зимин гэгшэ ВЛКСМ-эй XI съезддэ эльгэһэн ВКП(б)-гэй ЦК-гэй амаршалгын үгэнүүдые делегадууд биднээр сэдхэлдээ тон ехэ байртайгаар шагтанан байнабди гэжэ хэлэнэ. Энэ амаршалга соонь советскэ залуушуулые хурган хүмүүжүүлхэ тухай багша Сталиной эсэгын оролдолог эли тодоор харагдана.

Ороной томохон промышленна центр болоһон орденго Горьковско область тухай хэлэхэ зуураа, нүхэр Зимин болбол ажахын ба культурина байгуулалтада залуушуудай үргэсөөр хабаадалсажа байһан тухай хөөрөжэ. Хүдөө районуудта 3 мянгад үндэр ургасын эвононууд ажаллана. Хүдөөгэй комсомолууд электростанцинуудай барилгада хабаадалсажа, деревиянуудые хүжэ үргэлжэдэн радиотой болгохын түлөө тэмсэжэ байдаг.

СССР-эй Министруудэй Советэй дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Аполлонов гэгшэ физкультура ба спорт гэгшэ манай орон дотор арад зоние коммунистическээр хүмүүжүүлхын тиваршагүй хубинь, тэдэниие ажал хэжүүр ба Эхэ ороноо аршалан хамгаалхаар бэлдэхэ, мүн ажалшадай бие махабдые хайжаруулжа зэбсэг болоно гэжэ мэдүүлэнэ.

1949 оной зорилгонууд тухай хэлэхэдэ, Аполлонов болбол энэ жэлдэ физкультура хүдэлөөндэ 2 миллион залуу хүнүүдые хабаадуулха, 3620 мянган ГТО-гэй значкистнуудые ба 285 мянган спортсмен-разрядникуудые бэлдэхэ ёһотойбди. Комсомольскэ организацинууд хадаа физкультурые олоной дунда дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ тулалжа зэргэ-тэй гэмбэ.

Комсомолой Хойто-Осетинскэ Обкомой секретарь нүхэр М. Г. Кулумбекова гэгшэ Хойто-Осетинскэ автономно республикын комсомолой ба залуушуулай коммунизмын байгуулалтада хубитаяа оруулжа байһан тухай хөөрөжэ. Республикын эдир хубүүд, басагад комсомолууд хамта 30 мянган гаран хүнүүдэй орденууд ба медальнуудар шагналданан ушар хадаа залуушуудай эхээн табьялгатай байһаниие гэршэлэнэ.

«Комсомольская Правда» газетын главна редактор нүхэр А. Я. Блатин гэгшэ үгэ хэлэхэдэ, залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хэлбэлэй үүргэ тухай тогтожо хэлэнэ.

Трибуна дээрэ Молотовско областин Молотовой нэрэмжэтэ дүрбэ дахин орденго заводой залуу стахановец нүхэр Е. Н. Гилев гэгшэ гаража, заводойнгоо залуушуудай үмөнхөө съездын делегадуудта комсомольскэ мэндые хүргэнэ. Нүхэр Гилев болбол минни бригада комсомолой XI съездын хүндэлдэдэ үгэһэн үгэдөө хүсэд хүржэ, 5,5 жэлэй нормо дүүргэбэ гэнэ. Ингэжэ хэлэхэдэ, съездын делегадууд альгаташалгаар угтаба.

Киргизийн ЛКСМ-эй секретарь нүхэр С. Умурзаков гэгшэ республикына туйлалтанууд тухай хэлэхэдэ, энэ хэрэгтэ комсомолууд ба залуушуул багабэшэ үүргэ дүүргэһэн байха юм гэжэ тэмдэглэнэ. Манай республикын арадай ажахын тон шухала хайбаринуудай нэгэниинь хадаа, мал ажал болоно. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ адуу мал дээрэ ажаллахын тулада 3 мянган комсомолууд ба залуушуул эльгэгдэһэн байгаа.

Делегадууд ба айлшадар халуунаар угтаһан Румынын ажалла залуушуулай Союзай ЦК-гэй генеральна секретарь нүхэр Флореску гэгшэ съезддэ амаршалга хүргэбэ.

— Молдавин комсомольскэ организаци болбол манай орон доторхи залуу организацинуудай нэгэниинь болоно.— гэжэ Молдавин ЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр В. И. Коканский хэлэнэ. Тэдэ залуушуул республикына ажахын ба культурина байгуулалтада шударгуугаар хабаадалсана.

Комсомольскэ организацинууд хадаа деревиние социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха хэрэгтэ ехээн туһаламжа үзүүлнэ. Дайнай үгүүлэр республика дотор хахад миллиондоо үлгү хүн үзэг бэшгэ мэдэхэгүй ябадалаа усалдаба. 70 мянга тухай хубүүд, басагад хүдэлмэриншэн ба хүдөөгэй залуушуудай үдэһын хургуулинуудта хурана.

Трибуна дээрэ ВЛКСМ-эй Сталинградска Обкомой секретарь нүхэр И. Ф. Денисов гараба. Гражданска ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнуудта алдар солоор бүрхөөгдэһэн Сталинград горлод гэгшэ советскэ хүнэй сээжэ зүрхэндэ тон дүтэ ханагдажа хүндэлэгдэхэ байна гэбэ. Залуу сталинградцууд болбол дайнай үедэ айнабар хүндөөр гэмтэһэн герой—гороодоо хэргээн бодхоохо хэрэгтэ эршэмтэйгээр хабаадалсана. Залуушуудай хүсөөр мүнөө 900 мянган квадратна метр гэр байранууд, хэдэн олон хургуулинууд, «Йадаг» гэжэ кинотеатр, Горькийн нэрэмжэтэ театр, больицианууд, хүгтэдэй садууд болон бусад олон культурина эмхи зургаанууд баригдаад байна. Тракторна ба металлургическа заводууд болон бусад хэдэн арбаад предприятинууд хэргээн

бодхоогдоод, мүнөө хүдэлжэ захиалаа.

Комсомолой Рязанска Обкомой секретарь нүхэр В. Е. Ковькова гэгшэ тус областин хүдөө ажыхые хүгжөөн дэбжүүлхын түлөө, үндэр баян ургаса абахын түлөө тэндэхи залуушуудай тэмсэжэ байһан тухай хөөрөжэ. Москва городской комсомолой Ленинскэ райкомой секретарь нүхэр В. Н. Виноградов гэгшэ хүдэлмэриншэн ба хурагша залуушуудай дунда райкомой хэжэ байһан хүдэлмэрин дүй дүршэл тухай хөөрөһөн байгаа.

Таджикистанай ЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр С. Н. Раджабов гэгшэ ВЛКСМ-эй XI съезддэ большевистскэ партиин Центральна Комитедэй эльгэһэн амаршалга хадаа Эхэ оронойгоо хүсэ шадал ба алдар солынь улам ехэ болгохын түлөө шэнэ шэнэ баатаршалгинуудые гаргахаар комсомолой зориг бадаруулна гэжэ хэлэнэ.

Дайнай үгүлэй жэлүүдтэ манай республикын залуушуул арадай ажахы ба культурые улам хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Таджикистан гэгшэ хлопок ургуулдаг орон мүн, тинн гүрэндэ хлопок тушааха түсэбөө хоер жэл удаалуулан үлүүлэн дүүргэһэн байна. Энэ хэрэгтэ залуушуудай табьянь бага бэшэ би.

Делегадуудаар халчвнаар угтаһан Албанийн арадай залуушуудай Союзай ЦК-гэй генеральна секретарь Рамис Алиа гэгшэ Албанийн залуушуудай үмөнхөө съездые амаршалба.

Түрүүлэгшээр хуушга болбол СССР-эй Эзбсэгтэ Хүсэнуудэй делегаци съездые амаршалха эрбэ гэжэ мэдээсээнэ. Заседанинуудай зал соо ябан сэрэгшэд, летчиноуд, морянууд орожо ерэнэ. Эхэ оронойгоо алдарта аршалан хамгаалагшадые делегадууд нэрбэмэ альгаташалгаар угтаба. Оркестр баяр ёһололой марш наадана.

Трибуна дээрэ Советскэ Союзай Герой, гвардин генерал-лейтенант нүхэр Г. В. Бакланов гараба. Тэрэ хадаа съездын делегадуудта амар мэндые хүргэбэ.

Ленин—Сталиной илалта түгэдэр тугуудаар бүрхөөгдэһэн эзбсэгтэ Хүсэнууд болбол Социалистическэ Эхэ ороноо энэһэнэй хойшолошые херхо хурсаар сахижа байха юм гэжэ советскэ арадай бата найдажа байг лэ гэжэ хэлэбэ.

Зал дотор нэрбэмэ оваци болон. Делегадууд болбол нүхэр Сталин мандаха болтогой гэжэ хашхаралдана.

— Агууехэ полководец, инав вождь нүхэр Сталин — Урал Нүхэр Сталинга—алдар соло! Манай агууехэ Эхэ ороной сэрэгшэд мандаха болтогой! Ура! Хэдэн минутын турша соо оваци үргэлжэлжэ, «Ура» хашхаралган суурагдан зээлэнэ.

ВЛКСМ-эй XI съездын заседани нигтэд хаагдаба.

Улаадахи заседанин апрелин 2-то, үглөөнэй 11 часта эхилдэ байна. (ТАСС).

МТС-эй тракторна бригаданууд мүнөө полевой станца гаража байна. Эгээн коммунистууд Бальчинов Гирялов гэгшэдэй бригаданууд полевой станца гаражаар морьто Тэдэнэр «Коминтерн» колхозной дээрэ ажаллаха юм.

Биднээр хабарай полевой хүдэлмэриндэ хээсээһе гарахаар бэлэн байда, — гэжэ бригадир нүхэр Гилев хөөрөнэ. Өөһэдэньгөө элчлэхэ участогай газарые харгалзгөөбди. Тинхэдэмнай үдэрэй газарай хурьһын 8 — 10 метр хүрэтэр гэдээд байда. Ингээд байхада, полевой хүдэлмэрин эхилтэр тоотой үдэр үгэһэнэ.

Тракторна бригаданууд поли дээрээ гараа

Иволгын МТС-эй тракторна бригаданууд мүнөө полевой станца гаража байна. Эгээн коммунистууд Бальчинов Гирялов гэгшэдэй бригаданууд полевой станца гаражаар морьто Тэдэнэр «Коминтерн» колхозной дээрэ ажаллаха юм.

Биднээр хабарай полевой хүдэлмэриндэ хээсээһе гарахаар бэлэн байда, — гэжэ бригадир нүхэр Гилев хөөрөнэ. Өөһэдэньгөө элчлэхэ участогай газарые харгалзгөөбди. Тинхэдэмнай үдэрэй газарай хурьһын 8 — 10 метр хүрэтэр гэдээд байда. Ингээд байхада, полевой хүдэлмэрин эхилтэр тоотой үдэр үгэһэнэ.

Уранзохоолшод комсомолой хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаба

Улан-Удын городской парткабинет соо Бурят-Монголой уранзохоолшод ВЛКСМ-эй райкомуудай секретарьнартай уулзаба. Бурят-Монголой уранзохоолшод правлениин харюусалгата секретарь нүхэр Ц. Ж. Дамдинжаев Бурят-Монголой литераторын элчлэл ба тэрэнэй зорилго тухай эхилдэл хэлэбэ.

Удаань, уранзохоолшод Хоца Намсараев, Цэдэн Галсанов, Н. Балданов, Шираб Нимбуев, Дольеон Мадасон гэгшэд өөһэдэньгөө зохоолнуудые уншаа. Уулзалгада хабаадагшад элидхэлшээ асуудалнуудые хуража, хангалтатай харюунуудые абаһан байна.

А. Нагаслаев.

АГИТАТОРТА ТУҢАЛАМЖА

Электрификацион амжалтанууд

Дайнай хойто тээхи табанжэлэй үедэ манай ороние электрификациллаар ехэ амжалтанууд туйлагдаа. 1947 ондо дайнай урда тээхиһээ үлгү ехэ хэмжээнэй электроэнерги гаргагдаһан байха юм. Дайнай хойто тээ манай орон электроэнерги гаргалгын хэмжээгээр Европодо нэгэдэхэ ба дэлхэй дээрэ хоёрдохон хуври эзэлэнэ.

Дайнай үедэ дайсаңдар хандаргадан электростанцинууд дахин ток үгэдэг болоо. Манай Эхэ ороний шэмэг ба омогорхол — Ленинэй нэрэмжэтэ Днепровско гидроэлектростанци тэрэ тоодо оролсоно. 1948 ондо тэрэнэй дүрбэдэхэ турбинань хүдэлжэ эхилэ.

Шэнэ, хүсэ-ехэтэ электростанцинууд олоор баригдаһан ба баригдажашые байна. Дайнай хойто тээхи табанжэл соо хүдөөгэй электростанцинуудые барылга гайхамшар ехэ далайска

тайгаар хараалагдаһан байха юм. Табанжэлэй эсэстэ бүхы МТС-үүд, машинно-тракторна (магстерской) нууд, совхозууд, хэдэн арбаад мянган колхозууд электричествогэй болохо байна. Олон нотагуудта бүлэг колхозуудай гү, али район-хоорондын электростанцинуудые барина.

1948 оной эхиндэ хүдөөгэй электростанцинуудай ба электростанцинуудай хүсэн дайнай урда тээхиһээ хоер дахин нэмээд байгаа. 1948 ондо СССР-эй хүдөө нотагуудта 3250 үлгүтэй шэнэ электростанцинууд баригдаад, ашаглагдажа эхилэн байха юм. Үшөө 6000 колхозууд, 800 МТС-үүд электроэнерги абадаг болобо. Ороной ажахыда 60 мянга шахуу электростанцинууд мүнөө тоологдо-

„Советскэ Союз—эб найрамдалай ба дэмocratин түшэг мүн“ гээн темээр заняти хайшан гэжэ хэхэб

НЭГЭДЭХИ ЗАНЯТИ

Урда тээхи заняинууд дээрэ политургуулин хурагшад болбол тогтон мандахан түрүүшнгээ үдэр-нөө хойшо эб найрамдалай политикые манай социалистическэ гүрэнэй саг үргэлжэ хайшан гэжэ ябуулжэ; байнтайн танилсахан байха юм. «Советскэ Союз—эб найрамдалай ба демократин түшэг мүн» гээн ээлжээтэ темые шудалгада зориулагдана заняинууд дээрэ хурагшад болбол мүнөө үедэ, дэлхэйн хоердохи дайнай үүлдэ бата бэхи демократическа эб найрамдалай түлөө, арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө Советскэ Союзай тэмсэл тухай асуудалье шудалан үзэхэ болон. Энэ темые шудалгада болбол советскэ патриотизмын үзэлээр, эб найрамдалай түлөө, арадуудай эрхэ сүлөө болон бээ даанхай байдалай түлөө тэмсэлэй хүсэн түгээ түшэг болгошо социалистическэ Эхэ орондоо инаг дуратай байха үзэлээр политургуулин хурагшадые хүмүүжүүлхын тулада эхэхэн удхашанартай байха юм. Эдэ заняинууд халда империализмын лагерьта эсэргүүсэн, СССР-эй хүтэлбэри дсро тэмсэжэ байгаа демократическа лагерин хүсэ шадалье эли тодоор ойлгожо абахадач хурагшадта тухалха байна. Тинхэтэй хамта эдэ заняинууд болбол коммунистуудай большевистскэ нэрэмжые дээшлүүлгэдэ тухалха, империалистическэ реакциин, дэлхэйн шэнэ дай хүжэрөөгшэдэй ашануудые мэдэжэ абаха ба элирүүлэн сохио шадбариды хурагша еһотой.

***

Энэ темые шудалан үзэлгэ гурбан заняти хурагшаданай.

Түрүүшнгээ заняти дээрэ пропагандист болбол удаахай асуудалнуудые үндэбэ болгон табиха еһотой гүлгэ; дэлхэйн хоердохи дайнай үүлдэ улсхоорондын оршомбайдалдахи хубилтанууд; хоер лагерин — империалистическэ ба демократическа лагерин бин болоһон шалтгаанууд; империалистическэ лагерин состав ба уг зорилгонууд; американска империализм—империалистическэ лагерин толгойлогшо хүсэн мүн—социализмын ба демократин, эрхэ сүлөөгэй ба арадуудай бээ даанхай байдалай харата муухай дайсаң мүн; баруунай социалистуудай урбатын политика.

Хоердөөгөө пропагандист болбол дэлхэйн хоердохи дайнай эсэстэ улсхоорондын оршомбайдалда болоһон онсо хубилтануудые хаража үзэхэ ябадалгаа эхилжэ байна. Тинхэ зуураа, пропагандист болбол фашистска аггессорнуудые бута сохилгодо Советскэ Союзай дүргэһэн шиндэхэ үүргэ болбол социализмын ба капитализмын хүсэнүүдэй тэнсэбэриэе социализмын тулада эхэхэнээр хубилгаха ябадалда хүргөө гэжэ харуулха байна.

Пропандист болбол дэлхэйн хоердохи дайнай эсэстэ капитализмын хулархан тухай гэршэлэн жэшээгүүдые харуулха байна. Саашан пропагандист болбол дайнай эсэстэ социализмын бэхжэһэн ябадал юун дээрээ харагдана гэжэ тайлбарилха еһотой. Нэн түрүүндэ пропагандист болбол манай социалистическэ гүрэн дайһаа үшөө ехэ хүсэтэй боложо гаранан баримтые шухалашалан харуулха байна.

Дайн сэрэг болбол социалистическэ гүрэнэй баатар ехэ хүсые хуруула. Хэрбээ хаанта Росси 1904—1905 онуудта Японитой хэһэн дайнда бута сохилгодон ба дэлхэйн нэгэдэй дайнда Германия армин урдаһы тулажа шадхагүл байганаан, 1941—1945 онуудтай Эсэгэ онооно хамгаалгын Агуухэ дайнда СССР болбол вильгельмовскэ Германия орходоо жэшээлшэгүл ехэ хүсэтэй байһан гитлеровскэ Германияне бута сохилон ба Японие бута сохио ябадалда шиндэхэ үүргэ дүргэһэн байха юм. Дайнай үүлээр СССР болбол улсхоорондын ажабайдалда үшөө ехэ шухала удхашанартай болоо. Пропандист болбол манай орондо агуухэ ба илагдшагүл хүсые социалистическэ байгвүүлалта, советскэ патриотизм үгэн гэжэ шухалашалан зааха байна. Эсэгэ онооно хамгаалгын дайнда социалистическэ гүрэнэй иланан илалтын жэшээ дээрээбэ бүхэ дэлхэйн ажалшад социализмын илагдшагүл байһаниэ эли тодоор хаража ойлгобо. Социализм болбол дайнай жэлүүдтэ бүхэ дэлхэйн дээрэ хэдэн арбаад миллион хүнүүдые өөрынгөө талада оруулжа шадда.

Саашан пропагандист болбол

фашизмые бутасохиной эсэстэ Центральна ба Зүүн-Урда Европын ороноуд империализмнаа халажа, социализм тээшэ дабшалтын зам дээрэ гараа гэжэ зааха байна. Колонинууд болон бээ даанхайбэшэ ороноудта империализмын позициянууд хулаара. Дайнай жэлүүдтэ дэлхэйн бүхэ ороноуд дотор коммунистическэ партинуудай нүлөөн аймабтар ехээр ургаа. Бүхэ дэлхэйн демократическа хүсэнүүд СССР-ые—бата бэхи эб найрамдалай, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бээ даанхай байдалай туг бариха ябагышые тойрон, улам нигтаар жагсажа байна.

Пропандист болбол дэлхэйн хоердохи дайнда советскэ арад ба эрхэ сүлөөдэ дуратай бусад арадууд юунэй түлөө тэмсэһыень, дайнай үедэ США-гэй ба Англин империалистуудай ямар зорилготой байһыень харуулха байна. Германиян ба Японин дайсадай лагерьтахи уг зорилгонуудай ондо ондоо байһанин дайнай дүргэһэн үүлээр, США-гэй ба Англин империалистуудай гэмтэ муухай түсбүүдээ эли тодоор бээлүүлжэ орохо үедэ тон тодорхойгоор элирэн харагдаа. Зүгөөр тэдэ түсбүүдээ бээлүүлжэ ябадалдан тэдэндэ Советскэ Союз, арадай демократин ороноуд, бүхэ дэлхэйн хүдэлмэришэн анги ба ажалшад наад хэжэ. Тинхэ дээрээбэ США-гэй ба Англин империалистууд бусад ороноудай реакциноно хүсэнүүдэй дэмжээлтэйгээр СССР-тэ эсэргүү, арадай демократин ороноудта эсэргүү, бүхэ прогрессивнэ хүсэнүүдтэ эсэргүү поход эмхидхэ. Тинхэ пропагандист болбол дэлхэйн хоердохи дайнай үүлээр улсхоорондын арена дээрэ хүсэнүүд яахадаа бээ бээдэ эсэргүү хоер лагерьта хубаран халаһаниэ: Америкын Холбоото Штадуудай толгойло жо байгаа империалистическэ лагерь ба Советскэ Союзай толгойло жо байгаа демократическа лагерь болоһоние хурагшадтай ойлгохо ябадалые туйлаха байна.

Пропандист болбол эдэ лагерьнуудай политическэ хараа шугамуудай үндэһэн илгаануудые хурагшадта тайлбарилан хэлэхэ, мүн тэршэлэн тэдэ лагерьнуудай бүридгэ гол хүсэнүүд тухай хэлэхэ байна.

Тинхэжэ тайлбарилха ябадала пропагандист болбол империалистическэ лагерь тухай хэлэгтээ эхилжэ байна. Хамагнаа урид пропагандист болбол империализмын лагерьта ороһон ороноудые зааха ба тус лагерь дотор США-гэй ба Англин хүтэлбэрилхы үүргые зааха хэлэхэ байна. Саашан пропагандист болбол яахадаа Америкын Холбоото Штадууд тус лагерин толгойлогшо хүсэниин болоно гэжэ тайлбарилха еһотой. США-гэй империалистууд улам ургажэ байгаа зүришлэдөөнтүүдэ дай хэжэ гарахалда гэжэ эрмэлзэн, тэдэнэр социализмын ба демократин хүсэнүүдые үгы хэхэ, дэлхэйн дээрэ өөһэдэнтөө эээрхэлтые тогтоохо ханаатай.

Саашан пропагандист болбол өөһэдэнтөө зорилгонуудые бээлүүлхын түлөө США-гэй империалистуудай хэрэглэжэ байһан зүйлүүд ба арганууд тухай хэлэхэ байна. Тэрэ болбол «Маршаллтай түсбээ» ушар удха тухай тайлбарилан хэлэхэ еһотой. Еврсын хэдэн ороноудай экономика ба политическэ бээ даанхай байдалые, тэдэнэр национальнэ суверенетдые халажа, тэдэ ороноудые боголоһолхын түлөө США-гэй империалистуудай хэрэглэжэ байһан «Маршаллтай түсбээ» халаа дэлхэйн ээмдэхын түлөө американска империалистуудай тэмсэлэй түсбэй мүн нэгэ хубинь мүн гэжэ пропагандист зааха байна. США-гэй байгуулан Хойто-атлантическа пакт болбол аггессивнэ империалистическэ уг зорилготой гэжэ пропагандист тайлбарилха байна. Пропандист болбол сэрэгэй, агаарай ба далайн базануудай системэнүүдые Америкын Холбоото Штадуудай байгуулжа байһан тухай, германска ба японска милитаризмые хэрэгэн болхожо ба бэхжүүлжэ гэһэн тэдэнэй нэдэлгэнүүд тухай хэлэхэ үгэхэ байна.

Пропандист болбол дэлхэйн шэнэ дайн сэрэгтэ үсхэхэ тушаа США-гэй империалистическэ аашые хурагшадтай эли тодоор ойлгохо ябадалда онсо анхараала хандуулха еһотой. Империалистууд ба тэдэнэй баруунай-социалистическэ хүлэһэнд хадаа дэлхэйн США-гэй ээмдэхэ шухала байһаниэ национальнэ суверенетдэй «хорото» байһан тухай ба «хуушарһан» тухай «нитын жагалай» түлөө, харин болото дээрэ американска монополистуудай баяжанын түлөө национальнэ суверенетдэй, тайлбарилан хэлбэл, арадуудай эрхэ сү-

лөө болон бээ даанхай байдалгаа арсаха шухала тухай космополитическэ «теоринуудаар» түндэлхые эрмэлзэн. Тинхэ болохоороо, космополитизм хадаа империалистическэ реакциин зэбсэгын мүн болоно.

Политургуулин хүтэлбэрилгэ болбол США-е милитаризацилха ба фашизациялха тушаа американска правительствын хараа шугамые гэршэлэн хүтлэй үеын жэшээнүүдые тэршэлэн харуулха байна гэбэл: тэрэн США-гэй сэрэгэй гаргашануудай ургалта, американска коммунистическэ партиин хүтэлбэрилгэшые сүүдлэхэ ябадал эмхидхэлгэ ба бусад болоно. США-е ба бусад капиталистическэ ороноудта сэрэгэй гаргашануудай талбаргагүй урганан ябадалые гэршэлэн тоонуудые харуулжа зуураа, пропагандист болбол СССР дотор зэбсэгтэ хүсэнүүдые барихай байлдаа гаргагдаха гаргашанүүд гүрэнэй бюджетэй миил 17—19 проценть болоно гэжэ зааха байна. Энэ асуудалаар шухала баримталые политургуулин хүтэлбэрилгэ болбол ССР Союзай Верховно Советэй табатахи сесси дээрэ СССР-эй финансуудай Министр нүхэр Зверевэй хэлэһэн элидхэл соо олохо байна.

Саашан пропагандист болбол социализмда ба демократидэ эсэргүү тэмсэлдэн американска империалистуудай шухалын шухала түшэгын хадаа дэлхэйн, шэнэ дай түсхэхэ эрмэлзэлгэдэн США-гэй империалистуудай сэхэ агентнууд болоһон социалистическэ партинуудай жолоошод—Бевин, Эттли, Блом, Шумахер, Реннер, Саррагат ба бусад мүн болоно гэжэ хэлэхэ байна. 1914—1918 онуудай дайнай үедэ, дэлхэйн хоер дайнай хоорондох үедэ ба дэлхэйн хоердохи дайнай жэлүүдтэ баруунай социалистуудай ябуулан урбалтын политикые хануулха шухала. Английска лейбористнууд ба француэска баруунай социалистуудай мүнөөнэй политикын жэшээ харуулан, пропагандист болбол баруунай—социалистическэ лидернуудэй арада харша гэмтэ муухай ажал-ябуулга тухай хэлэхэ байна. Европые боголоһолхо гэһэн американска түсбээ эсэргүүсэлтые толгойлохо ба империализмда эсэргүү, шэнэ дайн сэрэг хүжэрөөгшэдтэ эсэргүү, бата бэхи эб найрамдалай түлөө, демократин ба социализмын түлөө тэмсэхын тулада бүхэ антифашистска, демократическа хүсэнүүдые нигтаруулан жагсаалгын хэрэгтэ хүтэлбэрилгэшэ хүсэн болохо гэһэн нимэ тусгаар, түхэтэ үүргэ мүнөө коммунистуудта тудад хайна.

Темын энэ разделээр хэгдэхэ хоердөөн болбол дэлхэйн хоердохи дайнай шухалын шухала үр дүнгүүдэй нэгые: капитализмын системын хуларалтые ба социализмын ба демократин хүсэнүүдэй ургалтые бодото жэшээнүүд дээрэ хурагшадтай харуулжа шадхаарнь ябуулагдана еһотой. Хурагшад болбол дэлхэйн хоердохи дайнай үүлээр улсхоорондын арена дээрэ бээ бээдэ эсэргүү хоер лагерьта яахадаа бин болоо гэжэ эли тодоор ойлгохо еһотой. Хоердөө хэхэ үедөө эдэ хоер лагерин уг зорилгонуудай үндэһэн илгаануудые тайлбарилха, яахадаа США империалистическэ лагерин толгойлогшо хүсэниин болоно; мүнөө США-гэй ба Англин империалистууд урдаа ямар зорилгонуудые табиһаб; тэдэ зорилгонууда бээлүүлхын түлөө ямар аргануудые хэрэглэнб; гэмтэ муухай зорилгонуудаа бээлүүлхэлэн баруунай социалистууд американска капиталда хайшан гэжэ тухалнаб гэжэ харуулха шухала. Пропандист болбол американска империалистуудай булмтаралгын политикые, тэдэнэй шэнэ дайнда бээлэхэжэ байһаниэ, брошюра дотор заагдаһан материал тушаа бусад баримтануудые харуулан жэшээнүүдые хэблэлээ абажа, хөөрлөөнэй үедэ хурагшадтай харуулха ябадал туйлаха еһотой. Мүнөө үедэ эб найрамдалай ба демократин үлэмжэ харатай муухай дайсан хадаа США-гэй ба Англин империалистууд, тэдэнэрэй баруунай-социалистическэ хүлэһэнд мүн болоно, эб найрамдалай, арадуудай эрхэ сүлөө болон бээ даанхай байдалай эдэ дайсадай тэмсэхын тулада демократин бүхэ хүсэнүүд элсүүлгэдэхэ еһотой гэжэ хурагшад тодоо онороо ойлгохо еһотой.

В. КОРИОНОВ.

Занятын алмагтай «Галаан урхирин» колхоз электростанциеэр галнадаг аргатай болохтой. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозно электростанциеэр галнадаг аргатай занятын В. Мельник автомашина заажа байна.

М. Минсевич фото.

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ АЙМАГТА

ТАБАНЖЭЛЭЙНГЭЭ ДААЛГАБАРИ — 3 ЖЭЛ 2 НАРА СОО

Нижне-Ангарскын загаһанай-консервын комбинадайд комсомольско-залушуудай бригада (бригадинь нүхэр Рябчиков) ВЛКСМ-эй XI съездые ажалай үндэр бүтээгээр утгажэ байна. Энэ бригада табанжэлэйнгээ даалгабарине 3 жэл 2 нара соо дүүргээд, түсбөө гадур 150 пүүд загаша тушааба. Эдэнэр мүнөө 1951 онойнгоо даалгабарине бээлүүлжэ байха юм.

ХОЛЫН КОЛХОЗУУДА

Мүнөө жэлдэ Хойто-Байгалай колхозууд радиофицировлэгдэжэ, Москва ба Улан-Удэһэ хонинуудые дуулагда болохоно. «Вторая пятiletка», «Трудовой Северянин» ба Сталиной нэрэмжэтэ колхозууд радиоаппаратура худалдажа абахын тула хэдэ хэдэн мянган тухэри мүнгэ оруулба. Мүнөө тэндэ радиони татаха столбууд зоогдожо байна.

10 БИБЛИОТЕЧКЭНУУД

ВЛКСМ-эй айком аймбиблиотектэй хамта 10 библиотечкэнүүдые эмхидхэжэ, Нижне-Ангарскын загаһанай-консервын комбинадайд бригадинь урид ба загаһа барилгын колхозуудта эльгээбэ. Тэдэ библиотечкэнүүдын арбан хоног бүхэндэ нэлгэгдэжэ, бригада ба колхозуудта дамжуулагдажа байха юм. Николай Боцалгитай хүтэлбэрилгэдэ комсомольско-залушуудай бригадинь гэшүн комсомолец Б. Хамуев болбол Б. Полевойн «Еһото хүн тухай повесть», А. Фадеевийн «Залу Гвардия», Н. Островскийн «Булай яажа хатуужааб» гэжэ номуудые бригадиньта гэшүүдтэ уншажа хонирхуулба.

УРАННАЙХАНАЙ САМОДЕЯТЕЛЬНОСТИН ХАРАЛТА

Нижне-Ангарскада худөөгэй ураннайханай самодетельностин театральна коллективүүдэй харалта үнгэргэгдэбэ. Эндэ Томпын уншалгын байшангай коллектив найнаар наадаа. Тэдэнэр «Эсэгын эдир наһан», «Шуурган шууяа» гэжэ ба бусад пьесэнүүдые харуулба. Мүн эвенк арадай дуунуудые дуулаһан байна. Тэршэлэн «Вторая пятiletка» колхозной ураннайханай самодетельностин коллектив амжиттайгаар наадабан байха юм.

ТАРИЛГЫНГАА ТАЛМАЕ УРГЭДХЭХЭН

Энээнэй урда тээ тарилта хэгдээггүй байһан Хойто-Байгалда мүнөө таран ургуулагдада болонхой. «Трудовой Северянин» гэжэ загаша барилгын колхоз энэ жэлдэ тарилгынгаа талмае 45 гектараар үргэдхэхэнь. Тус артелиин колхознигууд тарянай үндэр ургасын үндэһэ нуури болохо агротехническэ хэмжээ-ябуулануудые бээлүүлжэ байна.

ПУШКИНАЙ ҮДЭРТЭ ЗОРИУЛАН...

Нижне-Ангарскын дунда хургуулин хурагшад А. С. Пушкинай түрэн үдэртэ зориулан, литература вечер үндэһэ гэрбэбэ. Вечер дээрэ агуухэ урэнхоолошын ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай элидхэл хэлэгдээ.

Гурбан сезоной даалгабарин дүүргэбэ

Кабанскын ба Закаменай аймагуудай колхознигууд-сезонойнууд Хандагайн ба Хорин леспромхозуудта хүдэлмэрилхэдэ социалистическэ мурсые үргэнөөр дэлгэрүүлэн, модо бээлэдэ дээрэ ехэхэн амжалтануудые туйлажа шадда. Тус аймагуудай колхозуудай модошод-сезонойнууд модо бээлэдхэлээр 3 сезоной даалгабарин дүүргээд, мүнөө 4-дхи сезоной түсбые дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

И. Николаев.

Түсбөө гадур 1388 кубометр модо шэрээ

Эхэ орондоо элбэг ехэ модо үгэхэ нэгэн хүсэлэнгэйгөөр ажаллаһан, Торин аймагай Доодо-Бургалтай сомоной Карл Марскын нэрэмжэтэ колхозой модошод (бригадинь нүхэр Д. Бадмаев) намар-үбэлэй сезоной модо шэрээ түсбөө нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээд, колхоздоо бусажэ ербэд.

Тус бригада Хандагайн леспромхоздо хүдэлмэрилхэ зуураа, бригаданууд хуорондын социалистическэ мурсыендэ эдэбхитэйгээр хабаадсажа, сезон соо түсбэйнгөө ёһоор 9 мянган кубометр модо шэрээ

хын орондо 10.388 кубометр шэрээ, Стахановцууд нүхэд Бурбеев, Цибииков, Мухолозов ба бусад үдэрэйнгөө нормые тодоодо 200 процент хүртэдэ дүүргэжэ ябахана гадна, мери унаагаа зааханшые турягагүй, тобир тарганаар абажа ябаа.

Модошодойнгоо ажал хүдэлмэреэ болзорноон урид амжалтатайгаар дүүргэжэ ерэнэһын түлөө колхозной правлин тэдэниэ тон хүдэлгэйгөөр утгажа абаад, мурсыендэ эрхимлэгшэдые шаһан байха юм.

Х. Цыренова.

Хандагайнхид түрүүлээр

Хандагайн леспромхозой (директорын нүхэр Шатилов, партбюрогой секретарь нүхэр Боронин) коллектив 1948 оной хүдэлмэриин дүнгөөр, СССР-эй Министруудэй Советдэй дамжуулгын Улан тугта ба 160 мянган тухэригэй шанда хүртэһэн байгаа.

Энээгээр урмашан тус коллективэй гэшүүд туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, социалистическэ мурсыеө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэн, улам эршэтэйгээр хүдэлмэрилхэ. Тинхэ, энэ оной мартын 1-дэ хандагайнхид модо шэрэлгээрэ дайнай үүлэй сталинска табанжэлэй дүрбэн жэлэй түсбые дүүргээ. Мартын 15-да модо шэрэлгынгээ

сезонойн түсбые амжалтатай дүүргэһэн байна.

Мартын 10-да Хандагайн үдэр (начальнигынь нүхэр Вставкин) сезоной ба 1949 оной түрүүш кэдртэй түсбүүдые дүүргэжэ, үдэр хуорондын социалистическэ мурсыендэ түрүүлэбэ. Тарилгистнууд нүхэд Миронов ба Лаврэгшэд «С—80» маркын трактор модо шэрэхэдэ үдэрэй нормые процент дүүргэн, сүүдхэ соо 450 бометр модо шэрэнэ. Мүн тэрэ лэн нүхэд Бархатов ба Емельярилин. Тинхэ, энэ оной мартын 1-дэ хандагайнхид модо шэрэлгээрэ дайнай үүлэй сталинска табанжэлэй дүрбэн жэлэй түсбые дүүргээ. Мартын 15-да модо шэрэлгынгээ

К. Скворцова.

МОДО БЭЛЭДХЭЛШЭД

Баатар ажалаар эдэлжэ, Баян тайга суурятаана. Мурсыөө, хореондоо түрүүлжэ, Манай бригада шалгарна.

Шугамдал сэхэнүүд нараһадта Шуран хуоронүүд шургана. Унаһан мододой нарьяниин Урдуур хойгуур эдэлнэ.

«Эдир хабаяа харуулжа, Эхнй нуури эзэлхэ» — гэжэ Модосо нүхэдтэ хандажа, Мурсыендэ Бадван уралай.

Модо бээлэхэлэй сезон соо Табан нормо дүүргэһэн Тарба—лүкчист зоригжон Тамхилжа хуухаяа мартанай

Б. ДОЛСОНОВ

Малшадай мурсыөөн

Түрүү хонийшын уялга

Нүхэр Аюшеев 1947 онһоо хойшо хонин ажал дээрэ хүдэлмэриинэ. Энэ үе соогоо жэл бүхэнэй түлэе нэгэше толгойн хоролтоггүйгөөр абажа, Карл Марскын нэрэмжэтэ колхозой хонийшодой дунда хүндэтэй болоһон юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хонинон Ц. Аюшеев 77 эхэ хонинһоо 91 хурьга абаһан байна.

Урда жэлэйнгээ амжалтанууд улам арбидхан, энэ жэлдэ 83 хонинһоо 100 хурьга абаха улаанбанхай юм. Иимэ уялга абаһан нүхэр Аюшеев Закаменай аймагай хонийшодой дунда дэлгэр социалистическэ мурсыөөдэ ороһон собо.

Д. Шоолов.

Уялгаа бээлүүлхын түлөө

Малшадай бүхэеспубликанска мурсыөөндэ оролсохо зуураа, Ярууна аймагай «Путь социализма» колхозой малшад нилээд дээшлүүлгэдэн уялгануудые абаһан байна. Жамса Дымбрыловэй хүтэлбэрилдэг хонин-товарна фермынхид 100 эхэ хонинһоо 110 хурьга абаха уялга абанхай.

Эндэхн түрүү хонийшод Должин Норбоева, Дулмажап Ринчинов, Цырен-Дулма Жигжитова гэһэн абаһан уялгануудаа бодото дээрэ бээлүүлхын түлөө эршэтэй түрүүлэһэн. Мүнөө тэдэнэр 90 хониндые түрүүлээд, түлүүдыен рин бүтэнөөр тэжээжэ байна.

Б. Аюров.

Газарай хурьһэндэ шинг нойто бариха

Тарилгын газарай саһанай хайлантар, газарай хурьһэнэй шинг нойтон ехээр хатажа эхилдэг байна. Намар хахаллагада нигтарһан пар хадаа халхитай, дулаан нэгэ үдэр соо гектар бүрийн 40-50 бочко (дүшэн ведро уһанай хэмжэтэй) уһа гээдэг байха юм. Намар хахалгадгүй тарилгын газар ушөө ехэ хэмжээнэй шинг нойтооо гээдэг байна.

Тарилгын газарай шинг нойтые хин таларуу гээнгүй бариха арга хадаа пар ба тарилгын газарай хурьһые бамбагар зөөлөн болгожо бориллолго, волокушка ябуулжа

жэгдэлэгтэ болоно. Хэрбээ эдэ хүдэлмэринүүдые хоер гурбан үдэрөөр хожомдожо бүтээгээ һаа гектар бүрийн тарянай ургасын хэмжэнэ 1 центнерээр бага болохо байна шуу.

Зундаашые газарта шинг нойтые барилхын түлөө оролдохо еһотойбди. Энээнине бээлүүлхын тулада тарилга эхлэдэггүй газарые бамбагар зөөлөн байлгаха ээргэтэй. Газарые хоер дахин хамбайлгажэ зөөлүүлгэ хадаа нэгэ дахин уялалгатай адил» гэжэ ажалшадтай аман үгэ болоһон ушар хадаа дэмы бэшэ байна.

Байгаль-Бударын аймагтай Буддын нэрэмжит колхозой өвчөөд, Социалистическэ Ажалай Герой Н. Е. Коневатай зөвшөөгэй поли дээрэ шаг шэбхэ гаргажа байһанын энэ зураг дээрэ харуулагда на.

ҮНДЭР БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ!

ЖИРИМСКЭ МТС ТАРИЛГЫН УРДА ТЭЭ

Һаяхан, БМАССР-эй хүдөө ажыхын Министр В. И. Дубровский Бүхэсоюзна мурьсөөндэ илаһан Жиримскэ МТС-эй коллективтэ ВЦСПС-эй ба ССР Союзай хүдөө ажыхын Министерствын дамжуулгын Улаан туг 30 мянган түхэриг мүнгэн шангыге баруулба.

Энэ суглаан дээрэ тус МТС-эй коллектив Иволгын МТС-эй тракторна бригадын бригадир И. Каленых гэгшын үүсхэлэе дэмжэн, тарилгыге агротехническэ богони болзор соо, һайн шанартайгаар дүргэхын түлөө мурьсөөндэ оролсоһон дүхэйгаа харюу үгэнүүдые хэлэбэ.

Амжалтаяа арбидхахабди

(МТС-эй ахалагша механик нүхэр Борисовай үгэһөө)

Манай коллектив заһабарилгада ордохоо урид, сентябрин 15-һаа бэлдэхэлэй хүдэлмэриге үргэнөөр ябуулжа эхилһэн байна. Заһабарилгын хүдэлмэриге уловоой методээр ябуулаабди. Ороо нарийн хүдэлмэринүүдые бүтээхэ бригадануудта өөрынгөө хэрэгтэе һайтар мэдэхэ трактористнуудыге томиложа табихан байнабди. Заһабарилгын графигыге бүхэ талаһаань һайтар шүүжэ табияд, зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэһэн байгаабди.

Хүдэлмэрингөө бүүдлэ бүхэ трактористнуудыге суглуулжа, үдэр соо тэдэнэй бүтээһэн ажалай дүнгүүдыге ба үглөөдэр хөгжэхэ зорилгонуудыге табияд байгаабди. Заһабарилгын тэдэ уралан нарижуулгын хүдэлмэриге үргэнөөр ябуулан байнабди. Энээнэй ашаар тракторист, механик, бригадирнуудай зүгһөө ороһон 3-4 дурадхалнуудыге үйлдэбэри дээрэ хэрэглэжэ, ажалай бүтээсые 2-3 дахин ехэдхэһэн байнабди.

Мүн бригадир бүхэн өөһэднүгөө түсэбтэе табияжа, нэгэ үдэр урид тракторист-заһабарилгашадта хүргэдэг байгаа. Энээнэй ашаар зарим трактористнууд, бригаданууд үдэрэйнгөө даалгабарие 150-200 процент дүргэдэг болоһон юм.

Парти ба правительствын үндэр шандай харюу болгон бидэ механикаторнууд заһабарилга дээрэ туйлаһан амжалтагаа улам арбидхан, энэ жэлдэ үгтэһэн тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбүүдыге эрхим шанартайгаар, холо үлүүлэн дүргэхэ уялга абанабди.

Тарилгыге 9:10 хоног соо дүргэхэбди

(Тракторна бригадын бригадир М. М. Клементевэй үгэһөө)

Манай бригада трактор ба прицепной машина зэмсэгүүдэй заһабарилгыге болзорхоо урид, эрхим шанартайгаар дүргэжэ. Энэ амжалтыге яажа туйлаабта гэхэдэ, нэн түрүүн бригадынгаа дунда социалистическэ мурьсөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэрэнэй дүргэлтыге үдэр бүри шалгажа, показателин дэска дээрэ бэшэдэг байгаабди. Мүн бригадынгаа ажалыге зүбөөр эмхидхэхэ гадна, тракторист бүхэнэй ажалай түсэбтэе урда үдэрнын табияжа, бригадынгаа гэгшүүдтэй зүбшэн хэлсэхэдэ һайн. Энэ халаа тракторист-заһабарилгаша бүхэнэй үндэр бүтээсэгтэйгээр ажаллаха ябадалданы нилээд туһа болодог байһан юм.

Манай бригадир бүхэн өөһэднүгөө түсэбтэе табияжа, нэгэ үдэр урид тракторист-заһабарилгашадта хүргэдэг байгаа. Энээнэй ашаар зарим трактористнууд, бригаданууд үдэрэйнгөө даалгабарие 150-200 процент дүргэдэг болоһон юм.

Тэдэ, энэ хадаа үндэр ургаса хуряаха тэмсэлэй түрүүшын алхам мүн. Саашаада манай урда тарилга, пар хахалалга, тарья хуряалга гэхэ мэтын тон харюусалгатай хүдэлмэринүүд байна. Энэ жэлдэ манай бригадада 1500 гектар газар болбосоруулха түсэб үгтэнхэй. Энээнэе хэрээрэгээр дүргэжэ ша-

данабиди, тэрэнхэ манай хүдэлмэри сэгнэгдэхэ юм гэжэ бидэнэр һайтар мэдэнэбди. Тийн энэ зорилгыге гансал тоогой бэшэ, мүн шарнарын талаар бэлүүлжэ еһотой байнабди. Мүнөө манай бригадын гэгшүүд Иволгын МТС-эй тракторна бригадын бригадир нүхэр Каленых гэгшын үүсхэлэе зүбшэн хэлсэжэ, «Газар тарьяалангыге болбосоронгыге өһөөр эрхилжэ бригадын» нэрээрэгэ олохын түлөө тэмсэхэ гэжэ нэгэн дуугаар шийдхэбэ. Энэ жэлдэ 250 гектарта ороһото культурын тарилга хэхэ түсэб үгтэнхэй. Энээнэе 9-10 хоногой туршада эрхим шанартайгаар дүргэжэ, га бүриһөөн дунда ээргээр 15-16 центнерһээ дошо бэшэ ургаса хуряаха гэгшэн уялга абанабди. Заһабарилгын һүүдлэ «Путь Ленина» колхоздо ошохо, 250 гектар поли дээрэ хоер дахин саһа тогтоһон ба наг шэбхэ элбэтгээр зөөжэ гаргаһан байнабди.

Тарья хуряалгада бэлэмди

(Комбайнерка З. Я. Емоновагай үгэһөө)

Александр Чутких гэгшын үүсхэлэе манай промышленность ба транспортн бүхэ һалбаринүүдта хүдэлмэрилжэ байһан хүдэлмэринишэд халуунаар дэмжэнэ. Бидэ механизаторнууд энэ патриотическэ үүсхэлэй хажуу тээ байха еһогүбди. Эрхим шанартай продукция бүтээхэ ябадал гансал промышленна хүдэлмэринишэдтэ хабаадана бэшэ, мүн хүдөө ажыхын бүхэ һалбаринүүдта хабаадана гэгшэ. Ушар нимэхэ Александр Чутких гэгшын үүсхэлэе дэмжэхэ зуураа, полевой хүдэлмэринүүдыге, илангаяа тарья хуряалгыге богонихон болзор соо эрхим шанартай-

гаар дүргэхэ гэгшэн социалистическэ мурьсөөндэ оролсоһон. Мүнөө би энэ жэлдэ бүри һайнаар хүдэлмэрилжэ гэжэ шийдэбэб. Энэ жэлэй тарья хуряалгын үдэл 400 гектарһаа дошо бэшэ тарья эрхим шанартайгаар хуряаха уялга абанаб. Тийн энэ уялгага бэлүүлжэ арга боломжотой. Манай МТС-эй коллектив трактор ба хүдөө ажыхын машина зэмсэгүүдэй заһабарилгыге дүргэхэтээ хамта тарья хуряалгын машинануудыге сүм заһабарилжа дүргэһэн байха юм.

Газар элдүүрилгэ эхилээ

Түнхэнэй аймагтай «Красное Знамя» газетэ өөрынгөө хуудаһан дээрэ «Улаан Тооро» колхозой бригадир нүхэр Хореновой бэшгэ толилоо. Энэ бригадир хабарай тарилгыге богони болзор соо, амжалтатайгаар дүргэхэ арга боломжонууд тухайгаа тус бэшгэ соо хөөрэнэ. — Үндэр ургаса туйлалга хадаа хабарай бүхэ хүдэлмэринүүдыге шанар һайнтайгаар дүргэһэн дээрэһээ дулдыдаха болоно. Энээнэе хараада абажа, манай бригада суглаан дээрэ «Газар тарьяалангыге болбосоронгыге өһөөр эрхилжэ бригадын» нэрээрэгын түлөө мурьсөөндэ оролсоһон. — гэжэ бэшэнэ. Нүхэр Хореновой бригада тарилгынгаа бүхэ талмайһаа га бүрин 13 центнер, 40 гектар талмайһаа га бүрин 29 центнер ургаса хуряаха уялга абаад, тарилгыге богони болзор соо, һайн

шанартайгаар дүргэхэ түсэб табия. Түнхэнэй аймагтай бүхэ колхозуудай гарян ажалай бригаданууд нүхэр Хореновой бэшгэе зүбшэн хэлсэжэ, социалистическэ мурьсөөндэ ороно. Аймагтай партийна, советскэ органууд ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилжэшд болбол үндэр ургасын түлөө социалистическэ мурьсөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулжа байна. * * * Телефонор абтаһан чүүлшын мэдээсэлээр, «Улаан Тооро» колхозой нүхэр Хореновой бригада мартын 31-эй үдэрһэ эхилжэ, пар борнойлоодо гараа. Түрүүшын үдэр 10-аад гектар пар борнойлоһон байха юм. Бригадын зарим гэгшүүд поли дээрэ гаргагдаһан наг шэбхэ галдажа ба таража байна.

Түнхэнэй аймагтай «Красное Знамя» газетэ өөрынгөө хуудаһан дээрэ «Улаан Тооро» колхозой бригадир нүхэр Хореновой бэшгэ толилоо. Энэ бригадир хабарай тарилгыге богони болзор соо, амжалтатайгаар дүргэхэ арга боломжонууд тухайгаа тус бэшгэ соо хөөрэнэ.

500 гектар газар хахалхаб

(Тракторист М. П. Наумовай үгэһөө)

Би трактористаар оройдоо 2 жэл тухай хүдэлмэрилжэ байнаб. Курса дүргэдэ, хүдэлмэрилжэ эхилхэдэмни олон бэрхшээлүүд ушардаг байгаа. Эдэ бэрхшээлүүдыге дабажа гараха хэрэгтэмни бригадыннай дунда эмхидхэгдэһэн техническэ һуралсал, мүн нүхэднэ, илангаяа бригадир Попов ехэднэ туһа хүргэдэг һэн. Энээнэй ашаар, неондоо жэлдэ тракторна хүдэлмэрини жэлэй түсэбтэе 100 гаран процент дүргэһэн байнаб. Тэдэ, энэмни түрү трактористнуудай амжалтада ордохоо үшөөл бага.

Энэ жэлдэ бүри һайнаар ажаллаһан тулаада, нэн түрүүн трактораа эрхим шанартайгаар заһабарилжа гэжэ шийдэ һэм. Тийн манай трактористнууд бултаада нимэ һанал бодолтой заһабарилгын хүдэлмэриге болзор соонь эхилһэн юм.

Иволгын МТС-эй тракторна бригадын бригадир И. Каленых гэгшын патриотическэ үүсхэлэе халуунаар дэмжэхэ, тухай би һайса болдожо үзөөб. Тингэжэ энэ жэлдэ 400 гектартай оройдо 500 гектарһаа дошо бэшэ газарыге эрхим шанартайгаар элдүүрилжэ уялга абанаб.

Аша тунхатай үүсхэл дэмжинэб

(Тракторна бригадын бригадир П. М. Добричиний үгэһөө)

Үнэрэгшэ жэлдэ манай бригада жэлэйнгэ түсэбтэе 140 процент дүргэжэ, 1370 килограмм түлшнэ арбилһан байха юм. Энэмнай үшөөл бага. Бүри ехэ амжалта туйлаха дүрэн арга боломжо бин.

Урдахи зорилгосоо бэлүүлхын тулаада трактор ба хүдөө ажыхын машина зэмсэгүүдэй заһабарилгыге болзорхоо урид, эрхим шанартайгаар дүргэхэ гэжэ шийдэ бэлдэбди. Тингэжэ, өөһд хоорондын социалистическэ мурьсөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ гадна, үдшын техническэ һуралсалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байнабди. Энээнэй ашаар заһабарилгыге ноябрин 4-дэ дүргэжэ һайн гэгшэн сэгнэлтэ абаа һэмди.

Заһабарилгын хүдэлмэриге дүргэхэтээ хамта, «Авангард» колхоздо ошохо, тарилгада бэлдэхэдэнэ туһалалсаабди. Тэндэ 10 плуг, 2 саялжэ ба тарилгада хэрэглэгдэхэ бусад машинануудыге заһабарилжа, поли дээрэ саһа тогтоһон ба наг шэбхэ зөөһөн байнабди.

Мүнөө манай республика соо Иволгын МТС-эй нүхэр Каленых гэгшын патриотическэ үүсхэлэе халуунаар дэмжэхэ зуураа, тракторна хүдэлмэрини жэлэй түсэбтэе эрхим шанартайгаар, 200-аад процент дүргэхэ ба 10 процент түлшнэ арбилжа уялга абанабди. Энэ уялгага нэрэтэй түрэтэйгөөр дүргэхэб. Энэмнай парти правительствын үдэр бүрин анхарал оролдоһодо бодото харюу болохо.

Һууль почтоһоо

Түнхэнэй аймагтай «Красное Знамя» газетэ өөрынгөө хуудаһан дээрэ «Улаан Тооро» колхозой бригадир нүхэр Хореновой бэшгэ толилоо. Энэ бригадир хабарай тарилгыге богони болзор соо, амжалтатайгаар дүргэхэ арга боломжонууд тухайгаа тус бэшгэ соо хөөрэнэ. — Үндэр ургаса туйлалга хадаа хабарай бүхэ хүдэлмэринүүдыге шанар һайнтайгаар дүргэһэн дээрэһээ дулдыдаха болоно. Энээнэе хараада абажа, манай бригада суглаан дээрэ «Газар тарьяалангыге болбосоронгыге өһөөр эрхилжэ бригадын» нэрээрэгын түлөө мурьсөөндэ оролсоһон. — гэжэ бэшэнэ. Нүхэр Хореновой бригада тарилгынгаа бүхэ талмайһаа га бүрин 13 центнер, 40 гектар талмайһаа га бүрин 29 центнер ургаса хуряаха уялга абаад, тарилгыге богони болзор соо, һайн

Эсэгэ оройноого саашаада улам түргэнөөр һалбаран мандахын түлөө шэн габьяата ажаллаар советскэ хүнэй алхам бүхэнини нэбтэрэнхэй байха еһотойн эли. Олон түмэн советскэ патриотууд ажахын, соел гэгээрэлэй, эрдэм ухаанай янза бүрин һалбаринуудта хүдэлмэрилжэ, үдэрһөө үдэртэ эрхим һайн жэшээнүүдые харуулаһан.

Имэ патриотуудай нэгэн—Содбоев Пирангалай Содбоевич мүн. Тэрэ 1916 ондо Хэжэнгын аймагтай Чесанын сомоной Загастай нотагта түрөө бэлэй. Советскэ үе соо хүмүүжэн, дунда һургуулигтай болохо, 1932 ондо багша болоо һэн. Хүгээдые коммунистическээр хүмүүжүүлжэ хэрэгтэ бүхэ хүсэ, шадабарни ба мэргэжэлэе үгэжэ, багшингаа хүдэлмэридэ һайн һайхан амжалтануудыге туйлаад, түрү багша гэгдэдэг болоһон юм. Эсэгэ оройноо хамтаалгын Агууехэ дайнай эхилхэдэ Пирангалай Содбоевич фронтдо мондоһон байгаа. Арадайнгаа нагдин хэрэгтэ зоригтойгоор хабаадалсажа, советскэ солдалдай түрү үүргыге үнэшөөр дүргэдэг, 1945 ондо нотагта бусажа эрөө һэн. Тингээд Хэжэнгын аймагтай Дунда-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхэ эхн һургуулин эрхилгэһэн болобо. Эндэ мүн дайнайшые урда хүдэлмэрилһэн байгаа.

Пирангалай Содбоевич фронтдо мондоһон байгаа. Арадайнгаа нагдин хэрэгтэ зоригтойгоор хабаадалсажа, советскэ солдалдай түрү үүргыге үнэшөөр дүргэдэг, 1945 ондо нотагта бусажа эрөө һэн. Тингээд Хэжэнгын аймагтай Дунда-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхэ эхн һургуулин эрхилгэһэн болобо. Эндэ мүн дайнайшые урда хүдэлмэрилһэн байгаа.

Нүхэр Содбоев гансахан лэ өөрынгөө хүдэлмэри хараад һуудад бэшэ, харин олонийтын хүдэлмэридэ үргэн далайсатайгаар хабаадаг. Советскэ багша — манай партиин политикыге арад нийтын дунда нэбтэрүүлэн ойгуулагдай байха еһотой. Пирангалай Содбоевич колхозно тарьяашадые хүмүүжүүлжэ хэрэгтэ айхабтар ехэ анхарал хандуулда. Партиин гэгшүүд ба партийнабэш эдэбхитэдэй һуралсадаг политһургуулине хүтэлбэрилжэһөө гадна, агитационно-ойгууламын хүдэлмэриге холдоо ябуулдаг юм. Мүн баһа агитаторнуудай семинарнуудыге үнгэрэгдэг байна.

Пирангалай Содбоевич хадаа колхознигуудай дунда һүүлэй үдэл арба гаран элидхэлүүдые хээ. Өөрынгөө ябуулдаг агитационно-политическэ хүдэлмэриге гансал элидхэл хэлгээр, семинарнуудыге үнгэрэгдөөр хизаарладаг бэшэ. Колхозой центрге һуудаг колхознигуудайшые дунда, малай холын гүүртэнүүдтэ хүдэлмэрилжэ нүхэдэйнгөөшэ дунда ойлгосотой ба дэлгэрэгшэ хөөрэлдөөнүүдыге ябуулдаг байна. Сагаан-Нуур гэжэ газартахи холын гүүртэдэ ошохо политическэ асуудалнуудаар хэдэ-хэдэ хөөрэлдөөнүүдыге ябуулба. Нүхэр Содбоевой гэгшэн элидхэлүүд ба хөөрэлдөөнүүд дээрэ хүн зон

ехэ олон байдаг. Материалуудыге ойлгосотой тодоор аад, тон һонирхолтойгоор тайлбарлан хэлэжэ үгэдэг байха юм. «Багшамнай элидхэл хөөрөө хэхэн» гэгшэн һайшаалта хөөрэлдөөнүүдыге тус колхозой хаананшые дуулажа болоно.

«Багшамнай айхабтар эдэбхитэй хүн» гэжэ колхознигуудыге, колхозойн эдэбхитэд хөөрэлдэдэг. Энэнь ехэл зүб. Нүхэр Содбоев боябол дээрэ хэлэгдэһэн дабаринуудыге дүргэхэһээ гадна, олонийтын үшөө ондоо хүдэлмэринүүдыге ябуулна. Колхозой центрге гаргадаг ханын газетин редактораар хүдэлмэрилжэ, һара бүхэндэ алдлагүй тэрэнэе гаргадаг байха юм. Газетнэй һонирхолтой ба нийтыге татан хабаадуулдаг болохой. Энэньһээ гадна, Пирангалай Содбоевич болбол «Дайшалхы хуудануудыге», урла лозунгуудыге бэшэдэг байна.

Партийна организациин, тэрэнэй эдэбхитэй гэгшүүн ба агитатор нүхэр Содбоевой ябуулан олонийтын-политическэ хүдэлмэрини аша үрнэ дурсагдаһан колхозой ажал хүдэлмэридэнэ, илангаяа мал ажалдан тодоор харагдана. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз хадаа мал ажалыге хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбтэе бүхэ түрэлэй малнуудай талаар үлүүлэн дүргэдэг, аймаг соогоо түрү һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг абаа.

Мүнөө тус колхоз хабарай тарилгада бэлдэхэ, энэ жэлдэ билдтарма баян ургаса хурян абахын түлөө тэмсэлэе ябуулжа байна. Энэ эхэ ба харюусалгатай хэрэгтэ амжалтатайгаар шийдхэлгэдэ багша — агитатор Пирангалай Содбоевич түрү зэргын һуури эзэлжэ байһанын мэдээжэ.

Нүхэр Содбоевой эрхилжэ байһан һургуулида 48 үхбүүд һурана. 45 һурашадын эрхимээр, һайнаар һуралсаһан, һургуулин аймагтайгаа бүхэ эхн һургуулинууд соо андлан гаража, түрү һуури эзэлхэнэ. Пионерскэ хүдэлмэри һайнаар ябаһан. Урнайхайнай самодельностин талаар нэгэдэхэ һуури эзэлжэ, Улаан туг абһан байха юм. Пирангалай Содбоевич болбол багшанарай кустовой нэгэдэлэй ударидагшаар хүдэлмэрилжэ, хүртэ һургуулинуудайнгаа багшанарта горьтоһон туһаламжа үзүүлдэг байха юм.

Энэ һургуулинхид колхоздоо ехээр туһалдаг. Үнэрэгшэ жэлэй тарья хуряалгын үдэл колхозой 30 га ячмен, 5 га хартаабха хуряажа үгөө һэн. Мүнөө 3 центнер шахуу шубуунай аргал, арба гаран центнер үнэһэ суглуулаад, колхоздоо бэлэг болгон барихань.

Ц. Дяградов.

Түрү врачуудай дүй дүршэл

Алтай нотагай врач

Кударын аймагтай Алтай нотагай медицинскэ участок хүдэлмэреэ эрхим һайнаар ба зүбөөр табияжа шадаа. Участогыге даагша врач нүхэр Л. Кравцова колхознигуудай дунда санитарна гэгээрэлэй болон профилактическэ хүдэлмэриге үргэн далайсатайгаар ябуулна.

Рампилова нилээд үдэһэн саг өөбө хүндөөр үбшэлһэн юм. Нүхэр Кравцова өөрынгөө баян дүй дүршэл хэрэглэжэ, советскэ медициннэй оһон артаар эмшэлжэ, нүхэр Рампиловае эдэгээрээ. Нүхэр Рампилова эдэгээрэн врачтаа айхабтар ехээр баяр хүргэнэ.

«Бидэнэр өөһэдөөрэн лэ бэшэбди. Манай эдэ бүхэ хүдэлмэринүүдтэ саг үргэлжэ туһалалсадаг санитарна 37 эдэбхитэд бин. Эдэнэр колхознигуудай дунда санитарна гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулхад айхабтар ехэ туһа хүргэдэг юм. Ушар нимэхэ бусадшые врачнебэ участогуудта нимэ санитарна эдэбхитэдэе бин болгохо шуухала» — гэжэ Л. Кравцова хөөрэнэ.

Лариса Ивановна өөрынгөө врачын эрдэмне дэшэлүүлжэ байхаһаа гадна, политическэ талаар саг үргэлжэ һуралсада юм. Мүнөө үдэл «ВКП(б)-үй түтхын хуряаны курсы» шудалжа дүргэдэг. В. И. Лениней фохолнуудыге уншажа байна.

Лариса Ивановнагай хүдэлмэрилжэ байһан саг соо энэ нотагай нэгэшые хүн инфекционно үбшөөр үбдөөгүй. Имэ үбшэнэй дэлгэрэхгүйнэ эртэнэй һэргылжэ, үе үе болоод тарилгануудыге хэдэг.

Б. Ширеторов. (Манай корреспондент)

«Б. М. Үнэн» газетэдэ бэшэнэй һуулаар

«Малшадай һуралсал мартагданхай»

Зайрайн аймагтай зарим колхозуудта «Малшадай һуралсал мартагданхай» гэгшэн гаршагтай статья «Б. М. Үнэн» газетын энэ оной январин 4-эй номерто толилогдоһон байгаа.

Тэрэ статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд тодорбо. Мүнөө бүхэ зооветеринарна пунктнууд дээрэ хүдөө ажыхын министрствээр тогтогдоһон программаар зоотехническэ түсэбтэ һуралсал үнэрэгдэжэ байна.

«Нэмэлтэ түлбэри хэзээ үгтэхэ юм?»

Имэ гаршагтай бэшгэ манай редакцида ерһэн байгаа. Тэрэ бэшгэ соо Торин аймагтай Доодо-Бургалтайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой малшадта нэмэлтэ түлбэри үгтэнгүй гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Мүнөө тус колхозой малшадта нэмэлтэ түлбэри үгтөө, — гэжэ Торин аймагтай Доодо-Бургалтайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой малшадта нэмэлтэ түлбэри үгтэнгүй гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Тэрэ бэшгэ хэзээ абахын тула тус аймагтай хэзээ үгтэнгүй гэдэгтэ хэлэгдэһэн байгаа.

«Б. М. Үнэн» газетэдэ бэшэнэй һуулаар 1949 оной апрелин 5. 3.

ЭЛДЭБ ХОНИНУУД

Уялгатай гүйсэдхэбэ

Иван-Удэ станицин составитель Кузнецов профессиональна союзной X съездын нэгэдэхэ үдэртэ амжилтэйгээ даалгабарие дүртэ гэгшэн уялга абһан байгаа. Ивар Кузнецов абһан уялгатай калтатгайгаар бэлүүлжэ, байгша мартын 29-дэ табанжэлэйнгээ даалгабарие гүйсэдхэбэ.

Социалистическэ Ажалай Геройнуудай портредүүд

Энэ жэлдэ Социалистическэ Ажалай Геройнуудай 2 портрет зурагша БМАССР-эй искусствонай габьяата ажал-ябуулагша, зурааша А. Тимин Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Р. С. Мезей портрет даяхан зуража үзэбэ. Мүн уранзурааша Г. Е. Мезеев Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Ц. Юндуновой портрет даяа. Энэ портредүүд ехэ гоё һайхан ба шадабаритай бэрхээр зурагшан дээрһээ, уранзураашадай эрхөө ургалтыге элитээр гэрвэлгэ үгэнэ.

Ан. Гергесов.

Һонирхолтой лекци

Хорин аймагтай Анагай сомоной Ждановой нэрэмжэтэ колхозой ашаар Бурят-Монголой зооветеринарнуудай хуряалга, биологическэ институтай кандидат нүхэр Ф. Ивановэй «Мал үсхэбэрлэгэ ба тэрэнэй апаг шымыге дэшэлүүлгэ» лекци шагнаба.

Тус лекцие олон колхознигууд уншажа, ехээр һайшааба.

Д. Жансуев.

Уншагдай конференци

Горькийн нэрэмжэтэ республика библиотекын байһан соо шагалдай конференци үлгэрэгдэбэ. Конференци дээрэ Бурят-Монголой культура ба экономикын гэгшэн шэнжэлһэн институтудай лектору ба фольклорой талгачыге шагнажэ Хаммаганов «Бурят-Монголой литература» тухай дэлгэрэй элидхэл хэлэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр уранзохөөл М. Балдан, Ш. Нимбуев, Д. Ласон, Ч. Цыдендамбаев гэгшэн өөһэднүгөө зохоолнуудыге уншаба. Улаан уншагшад, ВЛКСМ-эй Улаан-Удэ горькой секретарь Ямаков, № 4 һургуулин багша Мезей, Горькийн нэрэмжэтэ библиотекын директор Мирошников ба бусад элидхэл тухаша үгэһэн байна.

Шефскэ МТС-тээ

ПВЗ-гэй комсомолецүүд ба элүүшүүл шефтээ абһан Гашейн МТС-тэ элидб инструменнтүүдыге бэлдэжэ элдэгэхэнэ. Тэдэнэй тоогоо 100 сабыуур, 100 лесарна юм, 30 балта, арбаад комплект туулууд ороно. Мүн 500 хэбэг һонирхойн номуудыге суглуулба.

Музейдэ бэшгүүд ерэнэ

Хизаарыге шэнжэлһэн республика музейдэ хаа хаанаһаа, элбэб эмхэл зургаануудһаа, научна хүдэлмэрилжэһэн ба ажалалдаа элдб асуудалнууд ородог юм. Гансахан энэ жэлэй туршада 500 гарам тинмэ бэшгүүд ороһон байһан. Энэ бүгдэ асуудалнуудта хангалтатай харюу үгшын тулаада музейн хүдэлмэрилжэлд али бүхэ материалнуудыге, архивна материалнуудыге шудалдаг, өөһэднүгөө корреспондентүүд болон нотагай зонаудта хандадаг байна.

Колхозник-скульптор

Баргажанай аймагтай Карл Маркс нэрэмжэтэ колхозой гэг

Радио шагнадаг болохобди

Ведийн аймагай Дэрэстэйн сомоной «Социализм» колхоздо 120 тооко хангаха шадалтай радиоузел баригдаха юм. Энэ радиоузелаг барилга байгша оной майн 7-ой үдэр (радиогой үдэрт) гүйсэд дүргэгдээд байха түсэбтэй. Хэрэгсэлүүдээр гүйсэд хангаха тухшаа договор «Советрадиотой» баталагдаба. Мүнөө үед бэлдэхэй хүдэлмэригүүд хөгдөж байна. Гадна, колхозой электростанци байгша он соо баригдажа дүрэхэ юм.

Тус аймагай Гэгээгын сомоной Дешинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ

жэлдэ айл бүхэндэ радио оруулха гэжэ шийдээд, радиофикациягын хүдэлмэри эхилээ. Столбууд ба бусад хэрэгсэлүүд хүсэдөөр бэлдэхэгдэбэ.

Хэлхээ-холбооной аймагай гагаг тус радиоузелье бүхэ хэрэгсэлүүдээр сүм хангаха юм. Мүнгэниний гүйсэд оруулагдаба.

Наяар энэ артелиин колхознигууд агуухэ Москваһаа ба республикыггаа столица Улан-Удэһээ дамжуулгыё һонирхон дуулаха байна.

Ц. Жимбеев; Ц. Донгатов.

Салын аймагай Сталиной нэрэмжэтэ колхоздо жэл эрхэ бүрэн радиоузел баригдаха шадалтай. Энэ колхоздо радиоузел баригдаха шадалтай. Тус аймагай радиоузел баригдаха шадалтай. Тус аймагай радиоузел баригдаха шадалтай.

Культурна барилгада бэлдхэнэ

ВКП(б)-гэй Торийн айкомой VI пленум боложо, аймагайтгаа колхозууды түбхинээн ба культурна байдалтай болгохо тухшаа асуудал зүбшэн хэлсээд, тусхай тогтоол гаргаһан юм.

Тэрэ тогтоол бэлтхэхэ талаар нилээд хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Дээдэ-Торийн сомоной Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз (правлений түрүүлэгчэ нүхэр Норбоев) воскресник үнэргөө. Тус воскресниктэ хамтадаа 70 хүн хабаадалсажа, барилгын модо отолбо. Нэгэ үдэр соо 445 бревно бэлдэгдэбэ.

Эдэ хүдэлмэринүүдтэ колхознигууд нүхэд Жалсанов, Базаров, Носоров, Будажапов, Бадмаев, Ринчинова, Осорова, Токтохоев ба бусад илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Мүн «Красный Восток» колхоздо барилгын модо бэлдэхэ эхилээ. Отологшодой бригада ойдо ошонхой.

Тус аймагай Вофшицкой (Додо-Три) болон Каландаршвилиин нэрэмжэтэ колхозуудта барилгада бэлдэхэл ябуулагдажа эхилэбэ.

В. Моголова.

Гастрольдо гарахань

Бурят-Монголой түрэнэй колхозно-совхозно театрын артистар хабарай гарлгын үе соо республикын колхознигуудта зүжэ наада харуулхага гастрольдо гарахань.

А. Чеховэй «Бабагай», «Оян баяр», «Предложение», Х. Намсараевай «Жаргалай түлкюур» ба

Глебовэй «Хоёр нүхэд» гэхэ мэтын пьесэнүүдые харуулха юм. Энэ гастрольдо РСФСР-эй габыата артистар: Н. С. Гендунова, Н. Т. Гармаева, Ч. Г. Генинов ба бусад артистар хабаадалсаха байна.

С. Ринчинов.

КИЕВЬЭЭ ЕРЭНЭН БЭШЭГ

Советскэ Украинаны арад зон хадаа агууһаа позит-революционер, украинска пьесэ литературын эхи буури табигша Тарас Григорьевич Шевченкон түрэнһинөө хойшо 135 жэлэй гүйсээн ойн үдэрье хүндэтгэйгөөр еһолон үнэргэбэ.

Т. Г. Шевченко 1814 оной мартын 9-дэ Киевскэ губерниины угытэй ядуу крепостной таряашанай бүлэ соо түрэнэ юм. Тэрэнэй онсо оюун бэлгитэйнь мэдэрхэн тэрэ үеһи уранзохоошшо В. Жуковский, уранзурааша К. Брюлов гэгшэд тэрэниие 2500 түхэригээр эзэһинэнь худалдан абажа сүлөөлөөд, уран-хайхан академикэ оруулан байгаа.

Т. Г. Шевченко хадаа академи дүргэжэ гараад байхадаа, революционно удхатый сатирическэ зохоолуудые ехэ хурсаар бэшэдэг бэлэй. Сатирическэ зохоолуудайнь түлөө Шевченкые хаанта засаг хатуугаар гүрдэжэ, 1847 ондо Петербургаа Оренбургска корпуско оруулан юм.

1858 оной намар түшлөөд бай-

хан Шевченко Петербург бусажа ошоһон юм. Тэрэнэй Петербург-бусаха ябадалдан ородой демократ-революционер Чернышевский ба бусад туһалцагч байгаа.

Агуухэжэ Т. Шевченкын зохоолууд 5 том соо хамтаруулагдажа, 1949 ондо Москвада хэблэгдэхэеэ байна. Мун Украинаны столица Киев городто Т. Г. Шевченкын зохоолууд гое хайханаар шэмэглэгдэн хэблэгдэхээр хараалагданхай.

Гадна, Т. Шевченкын зохоолууд ба гайхамшагта ажал-ябуулгы харуулан музей Киев городто нээгдэбэ. Тус музейд үнэтэ олон экспонатуд бии. Тэндэ Шевченкын эхин түрүүшын номууд, тэрэнэй зураһан зурагууд ба бусад һонирхолтой зүйлүүд табигданхай.

Т. Шевченкын зохоолууд Советскэ Союзай арадуудай хэдэн арбаад хэлэнүүд дээрэ оршуулагданхай. Тэрэнэй зохоолуудай тиражынь таба миллионһоо үлүү хэлэг болоно.

П. Назаренко.

СПОРТ

Баскетбол

Баскетболор Улан-Удын түрүү һуури эзэлгын мурьсөөн һайхан дүррээбэ.

Полуфинальна уулзалгада эршүүлэй 12 баскетбольно командалууд хабаадалсаа. Мурьсөөндэ «Большевик», «Ажалай резервнүүд», заводой «Локомотив», эр-

шүүлэй № 1 һургуулийн, Улан-Удэ городой хүүгэдэй спортивна һургуулийн ба бусад командалууд хабаадалсаа.

Баскетбольно турай финалда заводой «Локомотив» команда түрүүшын һуури эзэлэбэ.

ШАТАР

Иволгын аймагай культурын байшанда нэгдэхэ категориин шатаршан Игумнов олон хүнүүдээр нэгэ доро наадлантын сеанс үнэргэбэ.

Сеанс наадагша найман хүниие шүүгээ. Нэгые Клементьевтэ алдхан ба Цыренжаповтай тэнсэһэн байна.

Мүн эндэ блиц турнир үнэргэгдэбэ. Энээндэ аймагай бэрхээр наадаг шатаршадһаа гадна, Игумнов, хоёрдохи категориин шатар-

шад Омбоев (Оронгын долоон жэлэй һургуули), Бондаренко («Красная Иволга» газетин редакция) гэгшэд хабаадалсаһан байха юм.

Арбан хүнтэй наадаад, бултень шүүһэн Игумнов нэгдэхэ һуури эзэлэбэ. Хоёрдохи һуурида Омбоев, гурбадахы һуурида Бондаренко гэгшэд гараба. Цыренжапов, Клементьев хоёр дүрбэдэхэ ба табадахы һууриуудые хубаагаа.

тус бүридөө байха таһагтай. Шабар шалаһан шэнэ һолоомо дэбдигдэнхэй байба.

—Бидэ эндэ үхэрэй байра барижа хилээбди.—гээд дүтлэг байһан дүүргэгдээдүй байра бидэндэ зааж харуулба.

Удаан Риза Имери заһабарилгын мастерской, лекарни бидэндэ харуулба. Бидэнэр хүүгэдэйн садта орообди. Тэрэнэй гэрэлтэй, сөбөрхөн таһалганууд соо 37 бишыхан хүүгэд хүмүүжүүлэгшэдэй ажаллалга доро наадажа, зугаалжа байба. Нүүдлэрнь кооперативай клуб, библиоткэ ба эхин һургуулиие хараабди. Хаа-хаанагүй гуримтай зохид байгаа бэлэй.

Үдэһэнь бидэнэр кооперативай гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ жэшээсээр гектар бүриһөө 9 центнер ургаса абтаа. Тээд, танай колхозуудтай жэшэхэ болоо һаа бага даа. Зүгөөр, манай округтой гмысын таряашад гектарһаа 7-һоо дээшэ центнер суглуулдаггүй юм. Бидэнэр ажалта үдэр бүхэндэ нэгэ килограм таряа, тэрэ тоодо 800 грамм шэниие хубаагаади. Гурбан жэлэй турша соо сенокосилка, жатка, культиватор гэхэ зэргын машинануудтай болообди. Тракторнууд ба мотолиткануудые машинно-тракторна станци бидэндэ үгэдэг. Хамтаһан һүрэлтэмнай 1040 хонин, 30 гаран үнөөд ба мун тэды шэнээн тоотой хүдэлмэришэ сарнууд, 17 морид бии. Энэ харана гүт, хонидой байра баринхайбди. Досоонь орожо хараха дуратай наатнай орожо харяа.

200 метр тухай утатый, хоёр корпустой тон ехэ байрые бидэндэ зааж харуулба. Доторнь малай Нүхэр Сталиной нэрын нэрлэгдэхэд, тэндэ һууһан хүнүүд амар нэгэн

хүсөөр түлхигдэһэн мэтээр хул дээрэ бодоод, алгаа ташан байжа, үе үеэрнь: «Ста-лин! Ста-лин! Ста-лин!» гэжэ хашхаралдана. Энэ хадаа сэлхэл худалгэмэ ушар байгаа һэн.

«Добрач» гэжэ кооперативһаа һүни орой болоһон койно бусажа ябахада, демократическа Албанида шэнэ ба ехэ хэрэгэй бүтэжэ байһан тухай досоогоо бодожо ябаабди. Олон зуун жэлэй дарлалта ба хатуу шанга мүлжэлгэһөө мултарһан аралдууд өөрнөгөө бүхэ ажабайдалы шэнэдхэн байгуулхын түлөө эдбхитэйгээр тэмсэжэ ороһон байна. Хүдөө ажахые эрхилгээр коллективнэ формодо оролгыень тусгаар тэмдэглэмээр байна. «Добрач» гурбан жэлэй саада тээ түрүүшын кооперативуудай нэгэн байһан юм. Харин мүнөө орон дотор хүдөө ажахын 56 кооперативууд байгуулагдажа, тэдэндэ 2,5 мянган ажахы нэгдэнхэй. Хэһэн ажалай жэшээгээр олоо хубаарилгы харуулан шэнэ устата шэлжэн оролго таряашадай нэгдэн хамтарха дурые элитээр ехэдхэн байна. Кооператив байгуулха ябадалдан тухалхые гуйһан мэдүүлгэнүүд таряашадай зүгһөө Албаниин хүдөө ажахын Министерстводэ улам олоор ородог болоо.

Албаниин ажалша таряашад шэнэ замда—деревниие социалистическэ еһоор шэнэдхэн байгуулха замда ороод, социализмын илалта тээшэ урагшаа бата алхамаар дабшан ябана.

А. БЕССУДНОВ.

Хилын саана юун болоноб

Финляндада правительствыггаа политик хубилгахыень эринэ

ХЕЛЬСИНКИ, мартын 30. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэхэнь хадаа үлүүлэй үдэртүүдэй турша соо Финляндиян олохон районуудта нютагуудай демократическа организацинуудай суглаанууд боложо, тэрээндэ хабаадагшад болжол Фа-

герхольмын правительствын нэй политикые үдлөөрнь тухые эрийнэ байна.

Мүн тимэ суглаанууд Мюльляскяла ба бусад газаруудта болоһон байгаа.

США-гэй прогрессивнэ олохонитэ болсол гүрэнэй департаментын захиралта үгэһэндэнь дураа гутана

НЬЮ-ЙОРК, мартын 30. (ТАСС). Холбоото Штадуудай гүрэнэй департамент болбол эб найрамдалые хамгаалгада зорюулан зарлагдаһан, США-гэй наука ба культурын ажал-ябуулагдаһады конгрессотэ хабаадалсаһан СССР-эй, Польшын, Чехословакиин ба Югославиян, делегатуудые энэ дары США-һаа гаража ошогтын гэгшэн захиралта үгэһэн байна. Энэ захиралта хадаа прогрессивнэ хүнүүдэй дурьень гутаанһан байгаа. Бүгдэһинитэн эб найрамдалые хамгаалха наука ба

культурын ажал-ябуулагдаһады түргэлжын Комитет болбол штадай епископ Моултоной департамент болбол эб найрамдалые секретарь Ачесонда тэлээр эльгэбэ. Тэрэ телеграмма Моултон болбол эхин найдуулагдаһанай еһоор, Холбоото Штадуудай хэдэ хэдэн дуудта болохо суглаанууд байлсаха аргаболомжые советско-польско, чехословацка ба югославка делегатуудта олгохыень гутаанһан байна.

Правительствыггаа политика тухай Индиян демократическа газетэ бэшэнэ

ДЕЙЛИ, Мартын 31. (ТАСС). Бомбейдэ «Каррент Аффес» гэжэ шэнэ демократическа газетэ гараба.

«Номгон далайн пакт болбол Азиядахи сүлөөлэгчын хүдэлмэндэ англо-американецуудай довтолгоо мүн» гэгшэн гаршаттай түрү бэшгэ соогоо тус газетэ болбол Зүүн-Урда Азиян ороноудта национально-сүлөөлэгчын хүдэлмэниие үй бута сохихын тулада, ба СССР-тэ эсэргүү дай хэһын тулада Индиян экономическа ба сэрэгэй база болгохо гэгшэн англо-американска империалистнуудай зорилгые бэлүүл-

гэдэ туһалжа байһан Индиян вительствын гададын политикэ эрид шангаар шүүмжэлтэ.

Газетэ болбол дайн сэрэг түшэ англо-американска империалистнуудта эсэргүүсэн тэмсэхэ дин ажалшадые урлыг СССР-тэ эсэргүү дай хэһи зорюулагдаһан Хойто-азиатскэ пактые буруушаана.

Тус газетэ болбол компарти хашалан үзүүлжэ байһаниие, «Пилл Эйдж» гэгдэг компарти органиине болон бусад прогрессив газетэнүүдые хориниине бршаһан бэшгэ толилоб.

Сиридэ правительствена переворот боло

БЕЙРУТ, мартын 30. (ТАСС). Дамаска радиостанци болбол сирийскэ армие командлагша генерал Хусни Эз-Займ гэгшын гараа табигһан хуулига коммунисте мүнөөдэ дамжуулба. Тэрэн соо мэдээсэхэнь хадаа армийн хуули засагаа гартаа абаба гэнэ. Бүхы сирийскэ городуудта хуули захиргаанын нютагуудай гарнизонуудай начальнигуудай мэдэлдэ ороһон байна. Нютагуудай засагай газарай

түлөөлэгшэдэй дундаһаа нэһэн олон хүнүүд арестовалагдаба. Родуудай ба харин гүрэнэ хоорондохы телеграфа ба теле хэлхээ-холбоонууд зогсоогдохой. Хилэнүүдын дууһан хаага Орон дотор сэрэгэй байдалтай лоо.

Эндэ правительство байгуулы хэрэгые парламентын депутат Адель Арслан гэгшэдэ даалгана.

Американо-японско нэгэдэмэл нюуса полици байгуулагдахань.

ПРАГА, мартын 30. (ТАСС). Телепресс агентствын корреспондентын Вашингтонһоо мэдээсэхэнь еһоор, гүрэнэй департаментын ба сэрэгэй Министерствын дээдэ тушаалтанай зүблөөн дээрэ «Японидо хабаадаха үйлдэбэриин харилсаануудай программа» гэдэг баталагдан абтаһан байгаа. Макартурай советнигүүдэй дурадханһан энэ программын гол пункт болбол американо-японско нэгэдэмэл полици байгуулха гэгшэн байна.

Японско нюуса полициин тооны мянган хүн хүрэтэр олошорууд дажа, дайнай үедэ байһан японци шпионско албанида ябаһан японци агентыгүүд соһоо абтаһан нюурадаар бүридүүлгэхэ байна. Японци агентыгүүдын мүнөө американо-японско нэгэдэмэл полициинд эзэмдэлтын засагаархында үгэһэн байна.

Харуулсалгата редактор Д. Д. ЛУБСАНОВ

Албанска деревнидэ

Албаниин территория дээрэ хадаа олон, зариманиин халсагай, зариманиин ходоодо ноогоорон байдаг хартаганаа бурганаа, шэлбэһэтэ ба набшаһата модонуудаар хушагданхай. Хадын хүндэ жалгануудаар зунай сагта зурагар зурагар хахалһан газарай харалха, шэниие ба кукурузын эндэ тэндэ шаралха харагдадаг. Хадын эрид боороор тарганууд хонид ба ямаад хүрэг хүрэгөөр бэлшэжэ ябахыень хапаха байхат.

Зүбхэнэ Адриатическа далайн ерьене зүбшаад, зарим тээгээ 40 километр үргэнтэй болодог, үржэлтэ хүрхэтэй губи газар урагша хойшоо зурьдаг юм. Энэ губин хойто заханда Бояна ба Дрин мүнүнүүдэй уулуурта Задрима гэжэ набтар газар бии. Тэндэһээ бидэнэр албанска деревнигэй танилсажа эхилээбди.

Албаниин хойто талада Шкодер город шадар байһан «Добрач» гэжэ хүдөө ажахын кооперативта ороһон байнабди. Немецко-фашистска булмитаргаһадаһаа оройнгоо сүлөөлэгдэхэһэй һүүлээр албанска деревнидэ үйлдэбэриин кооперативүүд байгуулагдажа эхилээ. «Добрач» — албанска кооперативна хүдэлмэриин пионерүүдэй нэгэн мун ба 1946 оной эхээр эмхилхэгдэһэн юм.

Кооперативай түрүүлэгшын правленингээ конторо соо байхадань олободди. Ойрын долоон хоног соо бүтээхэ хүдэлмэриингөө түсэбны хэдэн бригадирнууд, зоотехник ба полеводтоого зүбшэн хэлсэжэ байба.

Тэндэ хөөрөлдэһэнэй һүүлээр, түрүүлэгшэ Риза Имери кооперативна ажахые хаража үзэхые бидэндэ дуадаһаа.

—Ажахымнай мүнөө ехэ болонхой.—гэжэ тэрэ хэлээ һэн.—хооһон шахуу газарта бидэнэр эхи табна һэмди. Кооперативые байгуулахадманай 14 ажахы, гол түлбэ, үгытэй шүүл ороһон байгаа. Газарнай бага, малнай үсөөн, ямаршы машинагүй байгаабди. Мүнөө кооперативтаманай 81 ажахы нэгдэдэ байна, 440 гектар газартайбди, тэрэнэй 300 гектарынь таряанай газар болоно. 1948 ондо ороһото культурнаһаа 613 центнер ургаса хураагаабди. Дунда жэшээсээр гектар бүриһөө 9 центнер ургаса абтаа. Тээд, танай колхозуудтай жэшэхэ болоо һаа бага даа. Зүгөөр, манай округтой гмысын таряашад гектарһаа 7-һоо дээшэ центнер суглуулдаггүй юм. Бидэнэр ажалта үдэр бүхэндэ нэгэ килограм таряа, тэрэ тоодо 800 грамм шэниие хубаагаади. Гурбан жэлэй турша соо сенокосилка, жатка, культиватор гэхэ зэргын машинануудтай болообди. Тракторнууд ба мотолиткануудые машинно-тракторна станци бидэндэ үгэдэг. Хамтаһан һүрэлтэмнай 1040 хонин, 30 гаран үнөөд ба мун тэды шэнээн тоотой хүдэлмэришэ сарнууд, 17 морид бии. Энэ харана гүт, хонидой байра баринхайбди. Досоонь орожо хараха дуратай наатнай орожо харяа.

200 метр тухай утатый, хоёр корпустой тон ехэ байрые бидэндэ зааж харуулба. Доторнь малай